

Obsah

Předmluva	13
1 Definice biologie ochrany přírody	15
Podstata a původ biologie ochrany přírody	17
<i>Filozofické základy biologie ochrany přírody</i>	19
<i>Význam biologie ochrany přírody</i>	22
<i>Mezioborový přístup – případová studie</i>	25
Etické principy biologie ochrany přírody	29
Úspěchy a výzvy	30
Shrnutí	31
2 Biodiverzita	35
Druhová diverzita	36
<i>Charakteristika druhu</i>	36
<i>Měření druhové diverzity</i>	41
Genetická diverzita	44
Ekosystémová diverzita	46
<i>Potravní úrovně</i>	50
<i>Potravní řetězce a potravní sítě</i>	52
<i>Klíčové druhy a gildy</i>	52
<i>Klíčové zdroje</i>	54
<i>Dynamika ekosystémů</i>	55
Biodiverzita ve světovém měřítku	55
<i>Kolik existuje na světě druhů?</i>	57
<i>Kde se nachází světová biodiverzita?</i>	60
Shrnutí	66
3 Hodnota biodiverzity	71
Ekologická ekonomie	74
Přímé ekonomické hodnoty	79

<i>Spotřební užitná hodnota</i>	79
<i>Výrobní užitná hodnota</i>	82
Nepřímé ekonomické hodnoty	84
<i>Produktivita ekosystému</i>	87
<i>Ochrana vodních a půdních zdrojů</i>	88
<i>Regulace klimatu</i>	90
<i>Vztahy mezi druhy a monitorování životního prostředí</i>	92
<i>Rekreace a vzdělávání</i>	93
<i>Vícenásobná užitná hodnota jednoho zdroje – případová studie</i>	97
Dlouhodobá perspektiva – opční hodnota	98
Existenční hodnota	101
Environmentální etika	103
<i>Etické argumenty podporující ochranu přírody</i>	104
<i>Hlubinná ekologie</i>	108
Shrnutí	108
 4 Ohrožení biodiverzity	 113
Růst lidské populace a jeho vliv	114
Destrukce stanovišť	117
<i>Tropické lesy</i>	120
<i>Savany mírného pásma</i>	125
<i>Mokřady a rašeliniště</i>	125
<i>Mořské pobřežní vody</i>	128
<i>Dezertifikace</i>	129
Fragmentace stanovišť	130
<i>Možné negativní následky fragmentace</i>	132
<i>Okrajové efekty</i>	134
Degradace a znečištění životního prostředí	137
<i>Pesticidy</i>	139
<i>Znečištění vody</i>	140
<i>Znečištění ovzduší</i>	142
Globální změna klimatu	144
<i>Klimatické změny a mořské prostředí</i>	149
<i>Obecné účinky globálního oteplení</i>	150
Nadměrné využívání zdrojů	151
<i>Využívání přírodních zdrojů v tradičních společnostech</i>	151
<i>Mezinárodní trh s rostlinami a živočichy</i>	153
<i>Komerční lov a sklizeň</i>	155
Invazní druhy	157
<i>Invazní druhy na ostrovech</i>	164
<i>Invazní druhy ve vodním prostředí</i>	164
<i>Schopnost druhu stát se invazním</i>	166

<i>Geneticky modifikované organismy</i>	169
Nemoci	170
Shrnutí	174
5 Vyhynutí je jednou provždy	179
Význam slova „vyhynulý“	181
Rychlosti vymírání	182
<i>Rychlosti vymírání ve vodním prostředí</i>	187
<i>Rychlosti vymírání na ostrovech</i>	189
<i>Ostrovní biogeografie a předpověď rychlosti vymírání</i>	190
<i>Lokální vymírání</i>	194
Náchylnost k vyhynutí	195
Problémy malých populací	199
<i>Ztráty genetické variability</i>	202
<i>Efektivní velikost populace</i>	208
<i>Demografická a environmentální stochasticita</i>	211
<i>Extinkční víry</i>	214
Shrnutí	215
6 Ochrana populací a druhů	219
Aplikovaná populační biologie	219
<i>Základní výzkum</i>	221
<i>Monitorování populací v terénu</i>	222
<i>Demografické studie</i>	227
<i>Analýza životaschopnosti populace</i>	229
<i>Metapopulační modely</i>	231
Kategorie ohroženosti druhů	235
Záchranné programy	241
<i>Zakládání nových populací</i>	242
<i>Pravidla pro úspěšné záchranné programy</i>	244
<i>Vytváření nových populací rostlin</i>	252
<i>Status nových populací</i>	254
Strategie ochrany přírody ex situ	254
<i>Zoologické zahrady</i>	257
<i>Akvária</i>	263
<i>Botanické zahrady a arboreta</i>	264
<i>Semenné banky</i>	268
Právní ochrana druhů	271
<i>Státní legislativa</i>	272
<i>Mezinárodní dohody</i>	276
Shrnutí	281

7 Chráněná území	285
Vytváření a klasifikace chráněných území	286
Účinnost chráněných území	290
<i>Stanovení priorit: co má být chráněno?</i>	291
<i>Měření účinnosti: analýza mezer</i>	301
Navrhování chráněných území	304
<i>Problém velikosti</i>	307
<i>Minimalizace okrajových efektů a fragmentace</i>	310
<i>Sítě chráněných území</i>	311
Krajinná ekologie	314
Management chráněných území	317
<i>Monitoring</i>	321
<i>Udržování stanovišť</i>	326
<i>Management a místní obyvatelé</i>	328
<i>Zonace jako řešení střetu zájmů</i>	330
Výzvy pro management chráněných území	334
Právní aspekty územní ochrany	335
<i>Evropské sítě chráněných území</i>	339
<i>Mezinárodní dohody</i>	345
Shrnutí	349
8 Ochrana vně chráněných území	353
Nechráněná veřejná a soukromá území	353
Tradiční kulturní krajina	356
Spolupráce s místními obyvateli	359
<i>Zemědělská ochrana přírody in situ</i>	362
<i>Rezervace vyhrazené pro dlouhodobě udržitelné využívání domorodci</i>	363
<i>Iniciativy místních komunit</i>	363
<i>Platby za ekosystémové služby</i>	367
<i>Úspěšnost ochrannářských iniciativ</i>	367
Ekosystémový management	368
Obnova poškozených ekosystémů	371
<i>Potřeba obnovy ekosystémových funkcí</i>	371
<i>Přístupy k obnově společenstev a ekosystémů</i>	377
<i>Hlavní kandidáti na ekologickou obnovu</i>	378
<i>Budoucnost ekologie obnovy</i>	385
Shrnutí	386
9 Trvale udržitelný rozvoj	389
Trvale udržitelný rozvoj na místní a národní úrovni	391
<i>Státní správa na místní úrovni</i>	392

<i>Státní správa na národní úrovni</i>	393
<i>Pozemkové spolky</i>	394
<i>Pobídky k ochraně přírody</i>	398
Mezinárodní přístupy k trvale udržitelnému rozvoji	399
<i>Summit Země</i>	400
Financování ochrany životního prostředí	402
<i>Finanční prostředky pro životní prostředí</i>	403
<i>Výměna dluhů za ochranu přírody</i>	406
<i>Půjčky a granty</i>	407
<i>Soukromé zdroje financí</i>	409
<i>Dilema financování ochrany přírody</i>	410
<i>Výzvy pro financování</i>	412
Výchova k ochraně přírody	413
Role biologů zabývajících se ochranou přírody	415
Shrnutí	418
Resumé	421
Literatura	423
Rejstřík	453